

КІНЕТИКА РОЗКЛАДАННЯ ОЗОНУ ВИХІДНИМ ТА РЕГЕНЕРОВАНИМИ КАТАЛІЗАТОРАМИ СКЛАДУ CoCl_2 /БЕНТОНІТ

Алла Труба, Ганна Джига, Тетяна Ракитська, Анна Нагаєвська

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова,

вул. Дворянська, 2, 65082 Одеса

e-mail: truba@onu.edu.ua

Хлорид кобальту(II), закріплений методом імпрегнування на природному бентоніті (Дашуковське родовище, Україна), виявляє каталітичну активність в реакції розкладання озону. Кінетична крива 1 (рис.) демонструє повільне наростання кінцевої концентрації озону ($C_{\text{O}_3}^{\text{к}}$) протягом 10 годин, після чого розкладання озону відбувається у стаціонарному режимі при

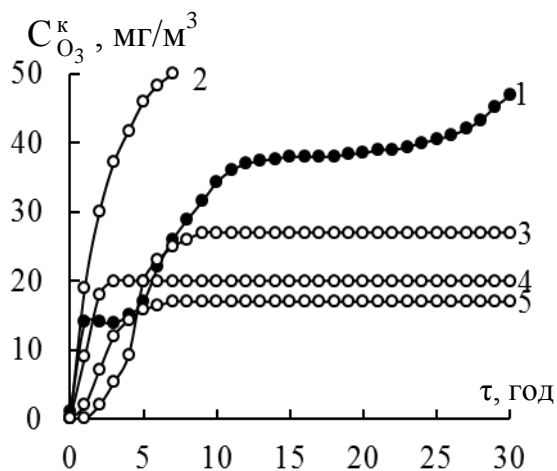

Рис. Зміна $C_{\text{O}_3}^{\text{к}}$ у часі при розкладанні озону зразками CoCl_2 /П-Бент: 1 – вихідний; 2 – дегідратований; 3-5 – відновлений хлоридом гідрозину ($m_{\text{к}} = 10$ г; $C_{\text{O}_3}^{\text{н}} = 100$ мг/м³; $C_{\text{Co(II)}} = 2,4 \cdot 10^{-4}$ моль/г).

$C_{\text{O}_3}^{\text{к}} = 35$ мг/м³, який порушується через 15 годин (дослід зупинили за умови $C_{\text{O}_3}^{\text{к}} = 0,5 C_{\text{O}_3}^{\text{н}}$). Під час реакції забарвлення зразка змінюється з синього на темно-сіре, що свідчить про утворення гідроксокомплексів Co(III) . Хоча процес є каталітичним, але відновлення кобальту(III) молекулами H_2O або проміжними продуктами розкладання озону ($\text{HO}_2^{\cdot}$, H_2O_2) є лімітуючою стадією, і тому накопичення Co(III) та води (на кінець досліду питомий вміст води складає 0,8 ммоль/г) викликає втрату активності композиції. Регенерація каталізатора методом дегідратації при 110°C (крива 2, рис.) вказує лише на часткове відновлення Co(III) молекулами адсорбованої води. Ефективним є

реагентний спосіб регенерації каталізатора за допомогою хлориду гідрозину ($\text{C}_{\text{N}_2\text{H}_4 \cdot 2\text{HCl}} = 6 \cdot 10^{-5}$ моль/г). Реакція відбувається дуже швидко при кімнатній температурі; каталізатор приймає забарвлення вихідного зразка. Змінюється суттєво кінетика розкладання озону: стаціонарний режим настає через 9 годин із більшим ступенем розкладання озону (η), ніж для вихідного зразка. Темно-сіре забарвлення регенованого зразка під час реакції з озоном з'являється дуже повільно і навіть після 30 годин досліду тільки 30% кобальту(II) окиснюється до кобальту(III). Такий зразок після сушіння до сталої маси знову відновлювали двічі. Кінетичні криві 4 і 5 мають однаковий профіль, але величина η зростає, що може свідчити про безпосередню взаємодію озону з гідрозином.